

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування відділу поліції № 3
Запорізького районного управління поліції Головного управління
Національної поліції в Запорізькій області

19.12.2023

м. Запоріжжя, 2023

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 19.12.2023 групою НПМ здійснено відвідування відділу поліції № 3 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області (далі – Відділ поліції, ВП).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Волков Михайло Валерійович, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області – керівник групи;

Андрущенко Олеся Вікторівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Запорізькій області;

Бізденежний Сергій Романович, представник громадської організації;

Микитенко Володимир Дмитрович, представник громадської організації.

Відділ поліції розташований за адресою: 69068, місто Запоріжжя, вулиця 8 Березня 31, у двоповерховій будівлі, що має два входи.

Начальник Відділу поліції – ██████████.

Під час відвідування були присутні:

начальник чергової частини – ██████████;

старший інспектор з особливих доручень відділу уповноважених з контролю за дотриманням прав людини в поліцейській діяльності управління з дотримання прав людини Національної поліції України - ██████████.

Загальна інформація:

Попереднє відвідування не здійснювалось.

На вході до районного управління поліції є вивіска про найменування органу поліції. Відвідувачі, в тому числі громадяни з інвалідністю, мають вільний доступ до вестибюля відділу поліції (фото 1).

Працівниками чергової частини з центрального входу здійснюється пропускний режим. У ВП в другій половині будівлі йдуть ремонтні роботи, які повинні відповідати вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення», при проектуванні об'єктів, доступних для МГН, повинні бути забезпечені, зокрема, доступність місць цільового відвідування і безперешкодність переміщення всередині будинків і споруд, безпека шляхів руху (у тому числі евакуаційних) (фото 5, 6).

В приміщенні Відділу поліції № 3 виявлено наступний позитивний досвід організації функціонування пункту обігріву, забезпечено доступ до питної води, гарячих напоїв, печива, забезпечено генераторами і засобами зв'язку. При

відключенні електроенергії містяни зможуть обігрітися, зарядити мобільні телефони та відновити зв'язок зі своїми рідними (фото 2).

Відповідно до записів Журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених осіб та за результатами візуального огляду кабінетів працівників поліції, сторонні особи у ВП не перебували. Під час огляду кабінетів працівників поліції заборонених предметів не виявлено.

У відділі поліції облаштовано невелику кімнату прийому громадян, наявний кулер з водою, вогнегасник, інформаційний стенд, де розміщені зразки оформлення документів та актуальна інформація для громадян (фото 3). Також в холі є інформаційні стенди для відвідувачів, зокрема, щодо графіку прийому громадян керівництвом Національної поліції України.

Книга скарг чинна, знаходиться у вільному доступі громадян, у якій перебували скарги, звернення, до яких були вжиті заходи. Її форма та зміст відповідають вимогам Додатку 5 до Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом МВС України від 23.05.2017 № 440.

Службові кабінети, в яких фактично проводяться процесуальні дії, обладнані табличками із нумерацією, зазначенням посад та прізвищ таких працівників, що сприяє можливості встановлення службових приміщень, у яких перебували затримані чи доставлені особи (в разі надходження скарг на неналежне з ними поводження).

Вхід до відділу та коридор другого поверху оснащений камерами відеоспостереження, записи з яких зберігаються більше 30 діб.

Під час відвідування встановлено, що у відділі поліції не створено умов для тимчасового тримання затриманих осіб - кімната для затриманих не функціонує на підставі наказу ГУМВС України в Запорізькій області від 18.04.2023 № 465 (фото 4).

Працівники відділу поліції пройшли навчання з підвищення кваліфікації з надання домедичної екстреної допомоги, що підтверджено відповідними сертифікатами (навчально-тренувальні курси першої домедичної допомоги ТССС рівня MARSH – військовий протокол армії країн НАТО, за українською мнемонікою «Ко-Ле-Со», «Школа екстреної медичної допомоги», курс «Перша допомога при травмах» (5 годин)). В черговій частині наявні аптечки, в яких містяться ліки, необхідні для надання первинної домедичної допомоги, з актуальним строком придатності.

Група НІМ безперешкодно оглянула службові кабінети, ознайомила з документацією, а також провела опитування чотирьох працівників поліції.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та

покарання (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

1. Відповідно до пункту 1 розділу VIII Інструкції з організації діяльності чергової служби органів (підрозділів) Національної поліції України, затвердженої наказом Міністерства внутрішніх справ України від 23.05.2017 № 440 (далі – Інструкція) тимчасове тримання осіб у територіальних (відокремлених) підрозділах поліції дозволяється в кімнаті для затриманих. У разі тимчасової відсутності/нефункціонування кімнат для затриманих, затримані особи (зокрема, підозрювані у вчиненні кримінальних правопорушень, за які передбачене покарання у виді позбавлення волі, без ухвали слідчого судді, суду, на підставі протоколу про затримання особи, підозрюваної в учиненні злочину, відповідно до статті 208 КПК України), помішуються до ізоляторів тимчасового тримання (далі – ІТТ).

В порушення зазначеної норми кімнати для затриманих у відділенні опечатані та не використовуються через невідповідність національним та міжнародним вимогам щодо умов утримання затриманих осіб.

Водночас під час аналізу відомостей журналу обліку доставлених, відвідувачів та запрошених (далі – Журнал), журналу інформування центрів з надання безоплатної правової допомоги відділення, групою НППМ встановлено відомості про тривале перебування затриманих осіб у приміщенні відділення (та під контролем працівників поліції) в умовах несвободи без поміщення до кімнат для затриманих або ІТТ.

Відповідно до Журналу інформування центрів з надання безоплатної вторинної правової допомоги затриманим службовими особами управління поліції про затримання Вахарян А.К. (№ з/п 17) 03.10.2023 о 10 годині 45 хвилин до центру повідомлено о 13 годині 44 хвилин, тобто через 3 години (фото 8).

2. У порушення вимог пункту 3 Положення про кімнати для проведення слідчих дій та інших заходів в органах і підрозділах внутрішніх справ України, затвердженого наказом Міністерства внутрішніх справ України від 18.12.2003 № 1561, у відділенні поліції не облаштовані кімнати для проведення слідчих дій. Процесуальні дії проводяться у службових кабінетах співробітників відділення.

3. Варто наголосити, що додатковою гарантією недопущення жорстокого поводження із затриманими особами, яка б виключала безпідставні звинувачення у фізичних чи психологічних знущаннях, відповідно Другої Загальної доповіді [СРТ/Іnf (92) 3] комітету, зокрема, є електронний запис поліцейських допитів. Водночас проведення процесуальних дій безпосередньо в службових кабінетах, ураховуючи нездійснення належної відеофіксації, не створює належних гарантій недопущення жорстокого поводження із затриманими особами. Разом із тим, проведення процесуальних дій безпосередньо в службових кабінетах, ураховуючи нездійснення належної відеофіксації та зважаючи на перебування у вказаних кабінетах предметів, що можуть бути використані для здійснення фізичного чи психологічного впливу, не створює належних гарантій недопущення жорстокого поводження із затриманими особами.

Порушення права на свободу та особисту недоторканність (стаття 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 29 Конституції України).

4. Групою НПМ також виявлено випадки неналежного ведення службової документації відділення поліції. В порушення вимог додатку 8 до Інструкції, у Журналі не завжди зазначаються відомості щодо прізвища, посади працівника, яким особу доставлено, запрошено до відділення та також не проставляються дати в графі «Дата і час повідомлення до центру з надання безоплатної правової допомоги» (фото 7).

Суперечливість інформації у службовій документації стосовно місця, часу складання протоколу може свідчити про неналежний стан ведення службових журналів поліцейськими відділення або внесення до протоколу відомостей із порушенням вимог частини п'ятої статті 208 КПК України, статті 209 КПК України. При цьому факти порушень прав затриманих щодо нездійснення належної фіксації у протоколах необхідної інформації вже знайшли своє відображення в рішеннях Європейського суду з прав людини (справа «Кушнір проти України»), який також відзначав, що відсутність фіксації такої інформації, як дата, час та місце затримання, ім'я затриманого, підстави для затримання та ім'я особи, яка здійснила затримання, повинні розглядатися як недотримання вимоги щодо законності та невідповідність самій меті статті 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Порушення прав осіб з інвалідністю (стаття 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

5. Зовнішній пандус, розміщений на вході до відділення поліції, не обладнаний двобічним огородженням з поручнями, а також за своїми параметрами (ухил) не відповідає вимогам пункту 5.3.1 Державних будівельних норм В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд» (далі – ДБН).

Внутрішні та зовнішні сходи не оснащені попереджувальними контрастними смугами відповідно до пункту 8.2 ДБН. Санітарно-гігієнічні кімнати обладнані із порушенням пункту 11 ДБН. Зокрема, в порушення пункту 11.5 ДБН у санітарно-гігієнічних приміщеннях відсутні змішувачі зі шлангом. Всупереч п. 11.6. ДБН, відсутні штанги, поворотні або відкидні сидіння, гачки для одягу, милиць та іншого приладдя у кабінах поруч унітазом. В порушення пункту 11.9 ДБН у санітарно-гігієнічних приміщеннях відділення відсутня тривожна сигналізація. Площа приміщень вбиральні не розрахована для користування ними особами, які пересуваються за допомогою крісел колісних (фото 9).

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Відділу поліції № 3 Запорізького районного управління поліції Головного управління Національної поліції в Запорізькій області та Головному управлінню Національної поліції в Запорізькій області:

1.1. обладнати в відділі поліції кімнату для проведення слідчих дій;

1.2. обладнати кімнату для конфіденційного побачення затриманих осіб із захисниками камерою відеоспостереження;

1.3. забезпечити належне ведення журналів обліку доставлених, відвідувачів та запрошених до управління поліції;

1.4. забезпечити доступність будівлі відділення поліції відповідно до Державних будівельних норм України ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд».

Додаток: фотоматеріали на 5 арк. в 1 прим.

Керівник групи НІМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з прав
людини у Запорізькій області**

Михайло ВОЛКОВ

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Φοτο 3

Φοτο 4

Φοτο 5

Φοτο 6

